Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Masterplan en uitvoeringsprogramma Veluwezoom

Adviseur	: Henk Jacobsen	**Datum B&W**	: 24 mei 2022
Programma	: 2 Verkeer en vervoer	**Datum Raad**	: 5 juli 2022
Portefeuillehouder	: S. Warmerdam	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Al decennia heeft de Veluwezoom bij Rheden en Rozendaal, en dan met name de Posbank, een grote recreatieve aantrekkingskracht vanwege de bijzondere afwisseling van heide, bossen, landgoederen en heuvels. Al even lang is er met regelmaat discussie over de toenemende recreatieve druk en de invloed hiervan op de natuur(-beleving), leefbaarheid en verkeersveiligheid. Vanuit het dorp Rheden komt al langer een ambitie om meer economisch te profiteren van de recreatief-toeristische aantrekkelijkheid van de Veluwezoom.

De gemeenten Rozendaal en Rheden ervaren al lange tijd de druk op de natuur in het Nationaal Park Veluwezoom en de hinder van het gemotoriseerd verkeer door de vele bezoekers. Voor de gemeenten Rozendaal en Rheden zijn dat belangrijke aanleidingen voor het opstellen van het Masterplan Veluwezoom. Daarnaast wil Natuurmonumenten een betere recreatieve routing en spreiding van bezoekers op en rond het Nationaal Park Veluwezoom. Ook is Natuurmonumenten bezig een herstelplan voor Landgoed Heuven te ontwikkelen, waarin toekomstperspectieven terugkomen voor onder andere het bezoekerscentrum en het manegeterrein.

De Veluwe-Alliantie (samenwerkingsverband Veluwe) heeft voor de Veluwe een regiodeal gesloten met het Rijk om doelstellingen uit de Veluwe-op-1-agenda te realiseren. Binnen deze regiodeal zijn middelen beschikbaar gekomen voor de uitvoering van een aantal gebiedspilots. Door in te zetten op bestemmingsmanagement en duurzame mobiliteit wordt gezocht naar evenwicht tussen natuur en recreatie. De gebiedspilots moeten een voorbeeldfunctie gaan vervullen voor de rest van de Veluwe. Het Masterplan voor de Veluwezoom bij Rheden en Rozendaal, met een focus op het gebied op en rondom De Posbank, is één van de gebiedspilots die een voorbeeldfunctie moet vervullen voor de rest van de Veluwe.

In het voorjaar van 2021 is gestart met het proces dat moet leiden tot een Masterplan Veluwezoom Rheden – Rozendaal waarin alle voorgaande punten samenkomen. In de zomer van 2021 is een aantal scenario's voor de toekomst van het gebied ontwikkeld die het college in oktober 2021 aan uw Raad heeft voorgelegd. Uw raad heeft het collegevoorstel geamendeerd en heeft besloten dat het zogenoemde scenario D de basis moet gaan vormen voor het genoemde Masterplan. Een soortgelijk besluit is ook in de gemeente Rheden genomen.

In februari van 2022 heeft uw raad ingestemd met het Principeplan dat op basis van het genoemde scenario D is opgesteld. Dit principeplan is de basis geweest voor het nu voorliggende Masterplan Veluwezoom en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma.

Het Masterplan en het Uitvoeringsprogramma zullen de basis zijn voor een subsidieaanvraag in het kader van de Regiodeal Veluwe. Deze aanvraag zal direct na besluitvorming in uw raad bij de Regio worden ingediend.

Gevraagde beslissing

1. Het Masterplan Veluwezoom en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma vast te stellen
2. Een krediet van maximaal € 215.000 vast te stellen voor de realisatie de (deel)projecten uit het Masterplan Veluwzoom en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma ten laste van de algemene reserve.
3. Vanaf 2025 een bedrag van € 8.800 op te nemen in de begroting voor de beheerkosten.
4. Kennis te nemen van de Opiniepeiling zoals weergegeven in het rapport 'Draagvlakmeting maatregelen Masterplan Veluwezoom'.

Wat willen we bereiken?

Komen tot een bestuurlijk en maatschappelijk gedragen Masterplan met uitvoeringsprogramma, dat dient als leidraad voor de wijze waarop recreatie en natuur op de Veluwezoom van Rheden en Rozendaal duurzaam samen kunnen gaan.

Argumenten

Het Masterplan is een vertaling van het door uw raad eerder vastgestelde Principeplan. In het Masterplan is aangegeven op welke wijze het college de balans tussen natuur en recreatie in de komende jaren wil herstellen. In het Uitvoeringsprogramma zijn de (deel)projecten opgenomen die ervoor moeten zorgen om de visie uit het Masterplan te realiseren.

Kanttekeningen

De risico's die met het project gepaard gaan hebben betrekking op de financiering en de doorlooptijd.

Financiering

Qua financiering van het project wordt uitgegaan van inkomsten uit meerdere subsidiepotten. Bij het doen van de inschatting van de bijdragen uit de verschillende regelingen is ook de Provincie Gelderland betrokken geweest. Pas in de loop van de tijd zal duidelijk worden of alle deelprojecten voor de verwachte subsidies in aanmerking komen. Strakke sturing op de uitwerking van de projecten binnen de kaders van de beschikbare middelen (de toegekende subsidies en de gemeentelijke bijdrage) moet dit risico beperken. Hierbij geldt dat:

- Verplichtingen voor de uitvoering van deelprojecten worden pas aangegaan als de bijbehorende subsidies voor het desbetreffende project beschikbaar komt.
- In geval aanvullend budget voor een aanvullend deelproject gewenst is vanuit de gemeentelijke

begroting zal het college vooraf uw raad hierbij betrekken.

Het college zal uw raad 2 maal per jaar rapporteren over de voortgang van de uitvoering van het Masterplan en eenmaal per jaar de financiële stand van zaken aan uw raad rapporteren.

Kostenstijging
Hoewel er in de kostenraming rekening is gehouden met inflatiekosten van 15%, is op dit moment bijna niet voorspelbaar hoe de kostenstijgingen zich in de komende tijd zullen ontwikkelen. Ontwikkelingen op het wereldtoneel en de, mede hierdoor, stijgende energieprijzen spelen daarbij een belangrijke rol

Doorlooptijd
Na de besluitvorming door uw raad zullen de deelprojecten worden opgepakt en uitgewerkt. Het Uitvoeringsplan laat zien dat er met de meeste projecten nog de nodige voorbereidingstijd gemoeid zal zijn. Naar verwachting wordt samen met Natuurmonumenten en de gemeente Rheden een programmaorganisatie opgezet om tot een gecoördineerde voorbereiding en uitvoering te komen. Het voorgaande legt beslag op de gemeentelijke capaciteit, zowel bij de projectleiders als bij de adviseurs. De benodigde capaciteit moet vroegtijdig worden ingeschat en kan zo nodig ook extern worden betrokken. In de ramingen van de projecten is ruimte gelaten voor het extern inschakelen van extra capaciteit.

Ook bij de realisatie van de projecten bestaat het risico dat er niet voldoende capaciteit is om alle projecten tijdig te kunnen laten realiseren. Capaciteitstekorten bij aannemers kunnen zorgen voor vertraging van de uitvoerring, maar kunnen ook zorgen voor een prijsopdrijvend effect.

Planologische procedures
In het Uitvoeringsprogramma is per project een haalbare planning opgenomen. Omdat het gaat om een gevoelig plan in een gevoelige omgeving (Natura2000) is de kans aanwezig dat belanghebbenden bezwaar zullen maken tegen de voorgenomen ontwikkelingen. Hierdoor kan sprake zijn van vertraging in de uitvoering.

Hoewel de eerste berekeningen laten zien dat het project als geheel een vermindering van de stikstofdepositie met zich meebrengt, kunnen veranderend inzichten of veranderingen in de wet- en regelgeving hieromtrent tot onverwachte vertragingen leiden.

Wat gaan we daarvoor doen?
Het Masterplan is gebaseerd op het Principeplan en bevat onder andere de volgende onderdelen:

- De wegen in het plangebied zijn in principe geopend voor gemotoriseerd verkeer;
- Tijdens weekenden en feestdagen in de periode 1 april t/m 31 oktober is het voor motorvoertuigen onmogelijk om rondjes te rijden door het gebied. Hiervoor wordt een aantal afsluitingen in het gebied gerealiseerd.

- Een aantal parkeerplaatsen in het gebied rond de Posbank wordt gehandhaafd en zal in de hiervoor genoemde periode bereikbaar zijn.
- Een aantal parkeerplaatsen zal worden afgesloten, maar zal nog niet fysiek worden verwijderd. Pas op het moment dat de resultaten van de monitoring beschikbaar zijn, zal hierover een besluit worden genomen.
- De afsluitingen in de genoemde periodes zullen worden ingepast bij de parkeerplaatsen Beekhuizen, het Paviljoen en Lappendeken en op de Bovenallee.
- De Kluizenaarsweg en het Rozendaalse Veld blijven toegankelijk voor gemotoriseerd verkeer
- Om verkeersoverlast in het Nationaal Park tijdens de weekenden (1 april t/m 31 oktober) te voorkomen wordt een elektronisch parkeerverwijssysteem gerealiseerd. Om de hoeveelheid verkeer te reguleren, wordt dit systeem gecombineerd met een dynamisch toegangssysteem dat ook voor de nachtelijke (tussen zonsondergang en zonsopkomst) zal worden ingezet.
- Op regionaal niveau wordt ingezet op het opvangen van het gemotoriseerd verkeer en het spreiden van de bezoekers en doelgroepen.
- Het Bezoekerscentrum van Natuurmonumenten, het voormalige manageterrein en het Landgoed Heuven worden aangepast en opnieuw ingericht.
- De verbinding tussen station Rheden en het Bezoekerscentrum van Natuurmonumenten wordt verbeterd
- De nieuwe situatie wordt na twee jaar geëvalueerd

Natuurmonumenten
Natuurmonumenten, de grootste terreineigenaar in het gebied, is één van de partners bij het opstellen en straks uitvoeren van het Masterplan Veluwezoom en levert hieraan een belangrijke inhoudelijke, personele en financiele bijdrage.

Vervolgfase
De initiatiefnemers van het Masterplan zijn voornemens het Masterplan gezamenlijk uit te voeren in een overkoepelende programmaorganisatie. De huidige stuurgroep Masterplan Veluwezoom zal hiervoor blijven bestaan en de projecten zullen worden aangestuurd door een kernteam onder leiding van een programmamanager. De stuurgroep zal regelmatig de voortgang rapporteren aan de raad, inclusief een financiële verantwoording.

Evaluatie
Na de besluitvorming in uw raad, voorafgaand aan de uitvoerende fase, zal een evaluatie plaatsvinden van het tot dan toe gelopen proces. De evaluatie bevat in ieder geval aandacht voor het doorlopen participatieproces met inwoners, ondernemers en belangorganisaties, de samenwerking tussen de samenwerkingspartners, het resultaat en de interactie met het adviesbureau en het besluitvormingsproces. Met de conclusies van de evaluatie zal bij de opzet van volgende projecten rekening worden gehouden.

Monitoring
In een nog uit te werken monitoringsprogramma zullen de gevolgen van de maatregelen voor de

verkeerssituatie en de natuurwaarden in beeld worden gebracht. De monitoring ten aanzien van verkeer zal in de eerst twee jaar na invoering van de maatregelen plaatsvinden. De monitoring van de gevolgen voor de natuur zal in een bredere context en gedurende een langere periode worden opgepakt.

Participatie en communicatie
Veel belangengroepen die hebben meegedaan aan de sessies die hebben geleid tot de eerdere scenario's hebben aangegeven zich niet achter scenario D te kunnen scharen. Toch is met een brede klankbordgroep gewerkt aan de vertaling van het Principeplan in het Masterplan met Uitvoeringsprogramma.

Op verzoek van de raad van Rheden is door het bureau 'Opiniepijlers' in de maand april 2022 een peiling uitgevoerd. Deze peiling is verwoord in het bijgevoegde document 'Draagvlakmeting maaatregelen Masterpan Veluwezoom´. Het document is enkel bedoeld om de beeldvorming in de raad aan te vullen en heeft geen rol gespeeld bij het opstellen van het Masterplan. Uit de peiling komt naar voren dat er onder de geïnterviewden een overwegend positief beeld bestaat over de maatregelen.

Over het besluit op dit voorstel zal via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen worden gecommuniceerd. Daarnaast informeren wij de in het proces betrokken partijen. Het gaat daarbij onder andere om de leden van de klankbordgroep en de deelnemers aan de bijeenkomsten in 2021 en 2022. Het besluit wordt ook opgenomen op de projectwebsite. Direct na het raadsbesluit zal een persgesprek plaatsvinden.

Wat mag het kosten?
In het Masterplan is aangegeven dat met de uitvoering van alle projecten uit het Uitvoeringsprogramma ongeveer 14,3 miljoen euro gemoeid zal zijn. Dat bedrag is flink hoger dan in het Principeplan is aangegeven. De belangrijkste verklaringen hiervoor zijn:

- In het Principeplan was een aantal projecten van Natuurmonumenten nog niet geraamd. De kosten van de projecten voor Natuurmonumenten zijn met ongeveer 4 miljoen euro gestegen.
- Er is in het Principeplan nog geen rekening gehouden met inflatie. In het Masterplan is voor bijna 2 miljoen euro aan inflatiekosten opgenomen.
- Er is een extra project in het Masterplan opgenomen voor de vertaling van de wegencategorisering naar een veilige omgeving. Hierbij wordt onderzocht of de maximale snelheid op de wegen van de Veluwezoom terug gebracht kan worden naar 30 km/p.u.
- De kosten van de verschillende deelprojecten zijn gedetailleerder geraamd.

De verdeling van de kosten over de verschillende partijen is als volgt (afgeronde bedragen):

Natuurmonumenten	€ 8.500.000
Gemeente Rheden	€ 5.440.000

Gemeente Rozendaal	€ 490.000
Totaal	**€ 14.430.000**

Voorgaande bedragen zijn de zogenaamde bruto bedragen.
Voor de financiering hiervan komen uiteindelijk meerdere dekkingssporen in aanmerking:

- De opdrachtgevers: (Natuurmonumenten en de gemeenten Rheden en Rozendaal)
- Regiodeal Veluwe en mogelijke plusregeling van de Regiodeal. Op dit moment wordt uitgegaan van een bijdrage uit de Regiodeal ter grootte van ongeveer 1,6 miljoen euro (inclusief btw). Dit bedrag is voor de initiatiefnemers samen.
- Overige subsidies en bijdragen, waaronder Aanvullende bijdragen van de provincie van rijk, provincie en Europa (bijv. Recreatiezonering, Regels ruimte voor Gelderland, Programma Natuur, Interreg, Life, SDE-duurzame energie)
- Investeringen van overige betrokken overheden (waaronder de Provincie Gelderland) en instanties (eigenaren, marktpartijen enz)

Ten aanzien van de subsidie uit de Regiodeal Veluwe bestaat meer zekerheid dan ten aanzien van andere subsidies. Dat de gemeenten Rheden en Rozendaal zich commiteren met dit raadsbesluit is een belangrijk signaal richting de potentiële subsidieverleners.

De verdeling van de kosten tussen Rheden en Rozendaal is tot stand gekomen door per project voor iedere gemeente te kijken naar:

- Het belang van de maatregelen voor de gemeente
- De omvang van het project in de desbetreffende gemeente
- De omvang van de bezoekersstromen die belang hebben bij de maatregel

Bijdrage gemeente Rozendaal
De inschatting is dat, na aftrek van de verwachte bijdragen uit de Regiodeal Veluwe en andere subsidieregelingen, een bijdrage voor de gemeente Rozendaal resteert ter grootte van € 215.000.

De totale dekking van Rozendaal ziet er dan als volgt uit:

Bijdrage gemeente Rozendaal	€ 215.000
Aandeel Regiodeal Rozendaal	€ 100.000
Overige subsidies	€ 175.000
Totaal	**€ 490.000**

Voorgesteld wordt om voor deze bijdrage een krediet beschikbaar te stellen. Het krediet is nog niet in de begroting opgenomen en zal worden gedekt uit de algemene reserve.
De bijdrage in de kosten van het Masterplan Veluwezoom kan niet worden geactiveerd en wordt daarom afgedekt uit de algemene reserve.

De kans bestaat dat gedurende het traject van de komende jaren blijkt dat de bijdrage uit subsidies minder groot is dan nu begroot. In dat geval zal het college uw raad hierover informeren en zal het college uw raad een voorstel doen op welke wijze zij het Uitvoeringsprgramma hierop denkt aan te passen bijvoorbeeld door specifieke maatregelen aan te passen of te schrappen (zie ook onder risico's). Daarbij speelt de samenhang en fasering van de diverse maatregelen een belangrijke rol om te voorkomen dat er investeringen worden gedaan die nutteloos blijken als de overige financiering niet rond komt. Met zorgvuldige monitoring en jaarlijkse rapportage wordt de voortgang en het financieel beheer geborgd. Een beperkt programma, dat is gebaseerd op enkel de bijdragen van de gemeenten en natuurmonumenten, rekening houdend met wel de subsidie uit de regiodeal, is voldoende voor het realiseren van de kern van het principeplan oftewel de basis van Scebario D.

Naast de investeringslasten wordt ingeschat dat de beheerkosten van het maatregelenpakket voor de gemeente Rozendaal vanaf 2025 jaarlijks ongeveer € 8.800 zullen bedragen.
De beheerkosten worden vanaf 2025 opgenomen in de begroting.

Het college van burgemeester en wethouders,

Boele Boelens, gemeentesecretaris	Ester Weststeijn, burgemeester

Bijlage(n)

1. Masterplan Veluwezoom
2. Uitvoeringsprogramma
3. Rapport 'Peiling maatregelen Masterplan Veluwezoom'.